

Sygn. akt I C 2070/17 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2017 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, I Wydział Cywilny,

w składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Bieńkowska-Kolarz

Protokolant: sekretarz sądowy

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2017 r., w O., na rozprawie,

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko A. D.

o zapłatę

I zasądza od pozwanego A. D. na rzecz powoda (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 2674,24 zł (dwa tysiące sześćset siedemdziesiąt cztery 24/100) z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od kwoty 2.355,70 zł od dnia 21 marca 2017 r. do dnia zapłaty oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 318,54 zł za okres od dnia 21 marca 2017 r. do dnia zapłaty;

II w pozostałym zakresie oddala powództwo;

III zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1317,00 zł (tysiąc trzysta siedemnaście) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1.200,00 zł tytułem zastępstwa procesowego;

IV wyrokowi nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

SSR Joanna Bieńkowska-Kolarz

Sygn. akt: I C 2070/17 upr

UZASADNIENIE

Powód (...) sp. z o.o. (dawniej (...) sp. z o.o. spółka (...) akcyjna spółka jawna) z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego A. D. kwoty 2.764,24 zł oraz umownymi odsetkami od kwoty 2355,70 zł od dnia 21 marca 2017 r. do dnia zapłaty oraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 408,54 zł od dnia 21 marca 2017 r. do dnia zapłaty, a także zasądzenie na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zgłoszonego roszczenia powód wskazał, że dochodzona pozwem wierzytelność wynika z umowy pożyczki, zawartej przez pozwanego z (...) Sp. z o.o. Pozwany zawarł umowę przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, której warunki potwierdził poprzez wykonanie przelewu kwoty 0,01 zł na rachunek pożyczkodawcy. Pożyczkodawca wypłacił pozwanemu w dniu 25 maja 2015 r. kwotę 3000 zł, pozwany jednak nie wywiązał się z postanowień zawartej umowy i nie dokonał zwrotu pożyczonej kwoty. Poza kwotą pożyczki i skapitalizowanych odsetek, pozwany zobowiązany był również do poniesienia kosztów windykacyjnych naliczonych przez pożyczkodawcę. Na powyższą wierzytelność jaką posiadał pożyczkodawca w stosunku do pozwanego składały się:

- kwota 2355,70 zł tytułem niespłaconej kwoty pożyczki,
- kwota 90 zł z tytułu opłat windykacyjnych,
- kwota 318,54 zł z tytułu odsetek umownych w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP za faktyczne opóźnienia w spłacie rat należności głównej naliczonych za okres do 20 marca 2017 r.

Pozwany nie stawiał się na rozprawę, nie ustosunkował się do żądań pozwu.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 25 maja 2015 r. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. przekazała na rzecz pozwanego kwotę 3000,00 zł tytułem pożyczki.

(dowód: wyciąg z rachunku – k. 20)

Pożyczka udzielona została na okres 30 dni.

(warunki umowy pożyczki – k. 16-19)

Zgodnie z treścią umowy pożyczki łączącej pozwanego z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., pożyczkodawcy w przypadku opóźnienia w spłacie pożyczki przysługiwało uprawnienie do naliczenia odsetek za zwłokę w wysokości czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego (...). Mógł on również obciążyć pożyczkobiorcę opłatą w wysokości odpowiednio 2, 5 i 15 zł za kolejne wezwania do zapłaty wysłane przez sms, telefonicznie i drogą pocztową.

(dowód: umowa pożyczki odnawialnej vivus.pl – k. 16-19)

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. przeniósł na (...) sp. z o.o. spółkę komandytową w dniu 31 marca 2016 r. pakiet wierzytelności przysługujących pożyczkodawcy. Na każdą z wniesionych wierzytelności składał się kapitał niespłaconej pożyczki, opłaty za wykonane czynności windykacyjne oraz odsetki za opóźnienie od kwoty kapitału niespłaconej pożyczki oraz opłat windykacyjnych liczone od dnia wymagalności zobowiązania. Wśród wierzytelności wniesionych do spółki znajdowała się wierzytelność wynikająca z umowy z pozwanym.

W dniu 12 lipca 2016 r. (...) sp. z o.o. sp. komandytowa z siedzibą w W. zawarł z powodem umowę sprzedaży, której przedmiotem były wierzytelności wymienione w załączniku nr 1 do umowy sprzedaży.

(dowód: umowa cesji k.22-40)

Pozwany, do chwili wyrokowania, nie zwrócił pożyczonej sumy.

(twierdzenia powoda)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie wyłącznie w części.

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o dokumenty przedłożone przez powoda, których prawdziwość i wiarygodność nie była kwestionowana przez pozwanego.

Bezspornie pozwany zawarł umowę pożyczki z (...) Sp. z o.o.

W tym stanie rzeczy, nie budziła wątpliwości Sądu okoliczności, że pozwanego łączyła z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. umowa pożyczki, na podstawie której pożyczkodawca przekazał na rzecz pozwanego, w dniu 25 maja 2015r. kwotę 3000 zł.

Za niebudzącą wątpliwości Sąd uznał również okoliczność następczego przekazywania wierzytelności na rzecz innych podmiotów i ostatecznie powoda.

W konsekwencji, uznać należało że powód wykazał, że przysługuje mu wierzytelność wobec pozwanego, niemniej wyłącznie w części.

Zważyć trzeba, że w myśl przepisu art. 353¹ k.c. strony mogą korzystać ze swobody w umownym kształtowaniu treści zobowiązania wyłącznie w granicach określonych tym przepisem, który wskazuje trzy źródła ograniczeń: przepisy prawne, zasady współżycia społecznego i właściwość (naturę) stosunku. Przepis ten nakazuje jednocześnie, aby poddawać badaniu treść i cel zobowiązania przy ocenie, czy strony dokonały czynności prawnej we wskazanych granicach wyznaczonych im przez zasadę swobody umów.

W ocenie Sądu zapisy umowy pożyczki upoważniające pożyczkodawcę do pobierania opłat z tytułu czynności windykacyjnych stanowią osobne, ale powiązane z umową pożyczki, zobowiązania. Nie mają ona zatem samodzielnego, niezależnego charakteru w stosunku do umowy pożyczki, są jedynie dodatkiem. Umowy tego typu podlegają ocenie pod kątem zgodności z zasadami współżycia społecznego i zgodności z prawem. Do zasad tych odnoszą się z kolei trzy przepisy: art. 5 k.c., (który stanowi, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony), art. 58 k.c. (§1 - czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy, §2 - nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego) oraz art. 353¹ k.c. (strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego).

Z kolei za naruszenie zasad współżycia społecznego należy rozumieć zawarcie umowy sprzecznej z uczciwością i rzetelnością kupiecką lub takiej, która kształtować będzie wzajemne stosunki między stronami w sposób ewidentnie urągający słuszności (tak Agnieszka Rzetecka-Gil, Kodeks Cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna, LEX/el., 2011).

Należy także zauważyć, że obiektywnie niekorzystna dla jednej strony treść umowy spowoduje uznanie jej za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego dopiero wówczas, gdyby do ewidentnie krzywdzącego ukształtowania stosunków umownych doszło przy świadomym lub tylko spowodowanym niedbalstwem wykorzystaniu przez powoda swojej silniejszej pozycji. Wynika to z okoliczności, że umowa zawarta przez stronę działającą pod presją faktycznej przewagi kontrahenta nie może być uznana za wyraz w pełni swobodnej i rozważnie podjętej przez nią decyzji (podobnie wyrok SN z dnia 18 marca 2008 r., IV CSK 478/07).

W umowie pożyczki zawartej przez pozwanego pożyczkodawca doskonale zdawał sobie sprawę ze swojej dominującej pozycji względem pewnej grupy pożyczkodawców i na tej podstawie zawarł z pozwanym umowę zawierającą wysoką opłatę prowizyjną oraz opłatę za czynności windykacyjne.

Sąd uznał, że w niniejszej sprawie, tak ustalone opłaty jednoznacznie jawią się jako nienależne, próba nałożenia na konsumenta dodatkowych obciążeń przy pożyczkach, co z kolei nie jest dozwolone w świetle ustawy o kredycie konsumenckim i narusza wspomniane wyżej zasady współżycia społecznego.

Każda umowa winna zawierać pewną równowagę stron i ekwiwalentność świadczeń, której co oczywiste, w umowie stanowiącej źródło zobowiązań pozwanego brak. Fakt zawarcia jej przy okazji zawierania umowy pożyczki wskazuje natomiast, iż umowa w tym kształcie ma za zadanie zapewnić pożyczkodawcy korzyści majątkowe w żaden racjonalny sposób nieuzasadnione.

Powód uzasadniając roszczenie powołał się na zapisy umowy pożyczki, przy czym nie wykazał poniesionych kosztów windykacyjnych.

W ocenie Sądu takie ukształtowanie umowy jest nadużyciem prawa i jako takie nie zasługuje na ochronę. Ponadto należności te jako niewykazane przez powoda jako należne w sensie poniesionych kosztów własnych uznać należy za nieudowodnione i w związku z tym nienależne.

Oplaty te nie odzwierciedlają nakładów rzeczywiście poniesionych przez pożyczkodawcę, narusza interesy ekonomiczne konsumenta i może przynosić Spółce nieuzasadnione korzyści finansowe. Podkreślenia wymaga także to, że aby wywołać skutek w postaci obciążenia pozwanego kosztami tychże czynności, powinny mieć one charakter celowy, tj. w sposób rzeczywisty zmierzać do spełnienia świadczenia przez pozwanego, nie zaś do powiększania roszczenia pożyczkodawcy. Zauważyć należy, że wysokość opłat została ustalona w sposób arbitralny, w oderwaniu od rzeczywistych nakładów poczynionych przez pożyczkodawcę, znacząco je przewyższając. Z uwagi na powyższe zapisy umowy pożyczki należało ocenić jako niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

W tym miejscu należy przywołać orzeczenia Sądu Okręgowego- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 20 sierpnia 2012 r., sygn. akt XVII AmC 1390/11 pkt 2 tezy: „Skoro strona w przypadku nieterminowej spłaty zobowiązań swoich klientów decyduje się na prowadzenie procedury windykacyjnej to obowiązana jest również do jej pokrycia. Obciążanie natomiast dłużnika tymi kosztami jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów, gdyż nie są to czynności niezbędne, a koszty monitu mieszczą się w ramach obowiązku współdziałania przy wykonaniu zobowiązania przez wierzyciela zgodnie z art. 354 § 2 KPC.”,

Ostatecznie, uwzględniając poczynione rozważania, Sąd uznał roszczenie powoda z tytułu opłat windykacyjnych za nieuzasadnione co do zasady.

Na marginesie wskazać trzeba, że powód nie wykazał by którekolwiek z wezwań adresowanych do pozwanego, rzeczywiście zostało do niego wysłane.

Mając na uwadze przytoczone okoliczności, w punkcie I wyroku, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.674,24 zł.

Powództwo w pozostałej części, jako niezasadne oddalono. (pkt II wyroku)

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, które powód wygrał w zasadniczej części.

SSR Joanna Bieńkowska-Kolarz